Rozdział 1.

Pasażerscy przewoźnicy kolejowi

Przewoźnik	Adres	Kontakt	Skrót
"Przewozy Regionalne" sp. z o.o.	ul. Wileńska 14a 03-414 Warszawa	tel.: 22 474 14 05 tel.: 783 828 700 fax: 22 474 40 39 info@p-r.com.pl www.przewozyregionalne.pl	PR
„PKP Intercity" S.A.	ul. Żelazna 59a 00-848 Warszawa	tel.: 22 474 55 00 fax: 22 474 25 81 sekretariat@intercity.pl www.intercity.pl	PKP Intercity
„Warszawska Kolej Dojazdowa" sp. z o.o.	ul. Batorego 23 05-825 Grodzisk Mazowiecki	tel.: 22 755 70 82 tel.: 22 755 55 64 fax: 22 755 20 85 wkd@wkd.com.pl www.wkd.com.pl	WKD
„PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście" sp. z o.o.	ul. Morska 350a 81-002 Gdynia	tel.: 58 721 27 30 tel.: 58 721 29 11 tel./fax: 58 721 29 91 tel.: 58 721 21 70 skm@skm.pkp.pl www.skm.pkp.pl	PKP SKM
„Koleje Mazowieckie – KM" sp. z o.o.	ul. Lubelska 1 03-802 Warszawa	tel.: 22 473 72 04 tel.: 22 473 87 16 fax: 22 473 88 14 www.mazowieckie.com.pl	KM
„Szybka Kolej Miejska" Spółka z o.o.	Al. Jerozolimskie 125/127 02-017 Warszawa	tel.: 22 699 72 35 fax: 22 699 72 36 www.skm.warszawa.pl	SKM
ARRIVA RP Sp. z o.o.	ul. Szosa Chełmińska 17 87-100 Toruń	tel.: 56 661 20 31 fax: 56 661 20 33 www.arriva.pl	ARRIVA RP
„Koleje Dolnośląskie" Spółka Akcyjna	ul. Wojska Polskiego 1/5 59-220 Legnica	tel.: 76 850 65 11 fax: 76 855 33 02 sekretariat@kolejedolnaslaskie.eu www.kolejedolnoslaskie.eu	KD
„Koleje Śląskie" Sp. z o.o.	ul. Wita Stwosza 7 40-040 Katowice	tel.: 32 494 06 63 fax: 32 494 06 62 sekretariat@kolejeslaskie.com www.kolejeslaskie.com	KŚ
„Koleje Wielkopolskie" Sp. z o.o.	ul. Składowa 5 61-897 Poznań	tel.: 61 279 27 50 fax: 61 279 27 09 biuro@koleje-wielkopolskie.com.pl www.koleje-wielkopolskie.com.pl	KW

Rozdział 2.

Przepisy wydane przez przewoźników regulujące przewóz osób, rzeczy i zwierząt

1. **Przewozy Regionalne**:
   a) Taryfa przewozowa (TPR),
   b) Regulamin przewozu (RPR).
2. **PKP Intercity**:
   a) Taryfa Przewozowa Spółki „PKP Intercity" (TP-IC),
   b) Cennik usług przewozowych Spółki „PKP Intercity",
   c) Regulamin przewozu osób, rzeczy i zwierząt przez Spółkę „PKP Intercity" (RPO-IC),
   d) Regulamin internetowej sprzedaży biletów w komunikacji krajowej przez „PKP Intercity" Spółka Akcyjna zwany Regulaminem e-IC.
3. **WKD**:
   a) Taryfa osobowa i bagażowa wraz z Załącznikiem do Taryfy WKD,
   b) Regulamin przewozu osób, rzeczy i zwierząt przez spółkę „Warszawska Kolej Dojazdowa sp. z o.o. „ (RPO-WKD).
4. **PKP SKM**:
   a) Taryfa Przewozowa SKM zawierająca postanowienia taryfowe o przewozie osób, rzeczy i zwierząt w po-ciągach „PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście" Sp. z o.o., wraz z Dodatkiem do taryfy przewozowej PKP SKM zawierającej zasadu odprawy i tabele opłat stosowanych przy przejazdach na podstawie bile-tów metropolitalnych emitowanych przez Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej (MZK – ZG),
   b) Cennik usług przewozowych PKP SKM w trójmieście Sp. z o.o. zawierający tabele opłat przewozowych oraz opłaty dodatkowe (C-SKM)
   c) Regulamin przewozu osób, rzeczy i zwierząt przez PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o.
5. **KM**:
   a) Taryfa przewozowa „Kolei Mazowieckich-KM" (TP-KM),
   b) Załącznik do Taryfy przewozowej „Kolei Mazowieckich-KM" (TP-KM),
   c) Regulamin odprawy oraz przewozu osób, rzeczy i zwierząt przez „Koleje Mazowieckie – KM" (RP-KM).
6. **SKM**:
   a) Regulamin przewozu osób i bagażu środkami lokalnego transportu zbiorowego w m.st. Warszawie,
   b) Taryfa przewozowa.
7. **ARRIVA RP**:
   a) Taryfa Przewozowa „ARRIVA RP" - zawierająca postanowienia taryfowe o przewozie osób, rzeczy i zwierząt w pociągach „ARRIVA RP" wraz z Załącznikiem do Taryfy „ARRIVA RP",
   b) Regulamin przewozu osób, rzeczy i zwierząt przez ARRIVA RP.
8. **KD**:
   a) TARYFA PRZEWOZOWA OSÓB, RZECZY I ZWIERZĄT „KOLEI DOLNOŚLĄSKICH S.A." (TP - KD),
   b) CENNIK WYKAZ OPŁAT ZA PRZEWÓZ OSÓB RZECZY I ZWIERZĄT „KOLEI DOLNOŚLĄSKICH S.A.",
   c) REGULAMIN OBSŁUGI PODRÓŻNYCH, ODPRAWY ORAZ PRZEWOZU OSÓB, RZECZY I ZWIERZĄT „KOLEI DOLNOŚLĄSKICH S.A." (RPO - KD).
9. **KW**:
   a) TARYFA PRZEWOZOWA "KOLEJE WIELKOPOLSKIE" Sp. z o.o. (KW - TP),
   b) REGULAMIN OBSŁUGI PODRÓŻNYCH, ODPRAWY ORAZ PRZEWOZU OSÓB, RZECZY I ZWIERZĄT - KOLEJE WIELKOPOLSKIE SP. Z O.O. (KW - ROP).
10. **KŚ**:
    a) Taryfa przewozowa Kolei Śląskich Sp. z o.o. (TP-KŚ),
    b) Taryfa i cennik biletów liniowych Kolei Śląskich Sp. z o.o. (TCL-KŚ),
    c) Cennik usług przewozowych (C-KŚ).

Rozdział 3.

Oferty taryfowe przewoźników

Przy odprawie i przewozie osób pociągami uruchamianymi przez niżej wymienionych przewoźników stosuje się następujące oferty taryfowe (warunki i zasady korzystania z tych ofert określają postanowienia taryf i regulaminów wskazanych odpowiednio w Rozdziale 2.):

PRZEWOŹNIK	OFERTY TARYFOWE
Przewozy Regionalne	„Ty i raz, dwa, trzy", REGIOkarta, przejazdy grup dzieci, młodzieży i osób dorosłych, REGIOpiątka, REGIOkarnet, bilety turystyczne.
PKP Intercity	Karta Seniora, MAX – 26, Bilet Rodzinny, przejazdy grupowe, przejazdy dzieci/młodzieży na wypoczynek w okresie wakacji/ferii, bilety weekendowe, bilety podróżnika, bilety abonamentowe, LAST MINUTE.
WKD	Legitymacja Seniora, przejazdy rodzinne, przejazdy na podstawie biletu miejskiego, przejazdy wycieczek szkolnych, przejazdy uczestników zjazdów (rajdów), przejazdy grup uprzywilejowanych, inne przejazdy grupowe, bilety abonamentowe, bilety weekendowe miesięczne bezimienne.
PKP SKM	Karta Senior – SKM, ZOOM – SKM, przejazdy grupowe, bilety abonamenttowe. Dwa-trzy-cztery, Bilet Wejherowski.
KM	bilety wycieczkowe, Legitymacja Seniora, KM-26, przejazdy rodzinne, przejazdy wycieczek szkolnych, przejazdy uczestników zjazdów/rajdów, inne przejazdy grupowe, bilety abonamentowe, bilety dobowe KM, Bilety 3-dniowe KM.
SKM	bilety czasowe: 20 – minutowy, 40 – minutowy, 60 – minutowy, 90 – minutowy, bilet dobowy, bilet 3-dniowy, bilet seniora.
ARRIVA RP	Legitymacja Seniora, przejazdy grup dzieci, młodzieży i osób dorosłych, przejazdy grupowe, Ty i raz, dwa, trzy, REGIOkarta, REGIOkarnet, bilety turystyczne.
KD	Legitymacja Seniora, REGIOkarta, przejazdy grupowe.

Uprawnienia do ulg ustawowych oraz rodzaje dokumentów poświadczających te uprawnienia (zestawienie tabelaryczne) zamieszczone są w Rozdziale 10.

Informacje dotyczące obowiązujących ofert taryfowych i specjalnych, zasady przewozu rzeczy, bagażu ręcznego i zwierząt w wagonach pasażerskich, ceny biletów a także inne opłaty stosowane przez poszczególnych przewoźników, znajdują się odpowiednio na stronach internetowych:

1. "Przewozy Regionalne" sp. z o.o. – www.przewozyregionalne.pl
2. „PKP Intercity" S.A. – www.intercity.pl
3. „Warszawska Kolej Dojazdowa" sp. z o.o. – www.wkd.com.pl
4. „PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście" Spółka z o.o. – www.skm.pkp.pl
5. „Koleje Mazowieckie – KM" sp. z o.o. – www.mazowieckie.com.pl
6. „Szybka Kolej Miejska: sp. z o.o. – www.skm.warszawa.pl
7. „ARRIVA RP Sp. z o.o." – www.arriva.pl
8. "Koleje Dolnośląskie" S.A. – www.kolejedolnoslaskie.eu
9. „Koleje Śląskie" Sp. Z o.o. – www.kolejeslaskie.eu
10. "Koleje Wielkopolskie" Sp. z o.o. – www.koleje-wielkopolskie.com.pl

Szczegółowych informacji z zakresu taryf i przepisów przewozowych udzielają także punkty informacji i punkty odprawy osób.

Rozdział 4.

Identyfikacja przewoźników i stosowane przez nich oznaczenia pociągów

1. „**PKP Intercity" S.A.** (oznaczenie „I" przed numerem pociągu np. I-1310):
   1) w komunikacji krajowej, pociągi:
      a) Express (Ex), ExpressIC (EIC), wg taryfy ekspresowej,
      b) TLK – wg taryfy pospiesznej, w których kursują:
         – wagony z miejscami do siedzenia (klasy 1 z obowiązkową rezerwacją miejsc oraz klasy 2 bez rezerwacji miejsc),
         – wagony sypialne (WL) i z miejscami do leżenia (Bc);
   2) w komunikacji międzynarodowej:
      a) pociągi wg taryfy pospiesznej (w wyznaczonych pociągach kursują wagony z miejscami do siedzenia dostępne w komunikacji krajowej),
      b) pociągi EuroNight (EN), EuroCity (EC), wg taryfy ekspresowej.

   W niektórych relacjach może być stosowana autobusowa komunikacja zastępcza.
2. **"Przewozy Regionalne" sp. z o.o.** (oznaczenie „R" przed numerem pociągu np. R-5310) – pociągi osobowe w komunikacji krajowej i międzynarodowej:
   1) REGIO,
   2) interREGIO (IR) i REGIOekspres (RE).

   W pociągach REGIOekspres w wagonach typu 161A, 162A i 163A można dokonać fakultatywnej rezerwacji miejsca do siedzenia za pośrednictwem Internetowego Systemu Sprzedaży.
   W niektórych relacjach może być uruchamiana autobusowa komunikacja zastępcza;
3. **„Warszawska Kolej Dojazdowa" sp. z o.o.** – pociągi osobowe kursujące na linii: Warszawa Śródmieście WKD Grodzisk Maz. Radońska, z odgałęzieniem Podkowa Leśna – Milanówek Grudów.
4. **„PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście" Sp. z o.o.** (oznaczenie „S" przed numerem pociągu np. S-310) – pociągi osobowe oznaczone w rozkładzie jazdy oraz na wagonach elektrycznych zespołów trakcyjnych (ezt) skrótem lub logotypem „SKM", kursujące na terenie województwa pomorskiego.
5. **„Koleje Mazowieckie – KM" sp. z o.o.** (oznaczenie „KM" przed numerem pociągu np. KM-7719) – pociągi osobowe na terenie województwa mazowieckiego.
6. **„Szybka Kolej Miejska" sp. z o.o.** (oznaczenie „KW" przed numerem pociągu np. KW-9218) – pociągi osobowe kursujące w obrębie aglomeracji warszawskiej.
7. **„ARRIVA RP Sp. z o.o."** (oznaczenie „AP" przed numerem pociągu np. AP-9218) – pociągi osobowe na terenie województwa: kujawsko – pomorskiego, pomorskiego i mazowieckiego.
8. **„Koleje Dolnośląskie – KD" S.A.** (oznaczenie „KD" przed numerem pociągu np. KD-60431) – pociągi osobowe na terenie województwa dolnośląskiego.
9. **„Koleje Wielkopolskie" Sp. z o.o.** (oznaczenie „WK" przed numerem pociągu np. WK-7722) – pociągi osobowe na terenie województwa wielkopolskiego.
10. **„Koleje Śląskie" Sp. z o.o.** – (oznaczenie „KS" przed numerem pociągu np. KS-44228) – pociągi osobowe na terenie województwa śląskiego.

Rozdział 5.

Przewóz osób – informacje ogólne

1. Obowiązek przewozu.
   Przewoźnik jest obowiązany do przewozu osób i rzeczy w zakresie swojego działania. Zakres działania jest podawany do publicznej wiadomości – w sposób zwyczajowo przyjęty.
2. Zwolnienie z obowiązku przewozu.
   Przewoźnik jest zwolniony z obowiązku przewozu, jeżeli:
   1) zachodzą uniemożliwiające przewóz okoliczności, których przewoźnik nie mógł uniknąć ani zapobiec ich skutkom;
   2) podróżny nie zastosował się do przepisów przewozowych;
   3) ze względu na przedmiot przewozu nie ma możliwości jego wykonania przy użyciu posiadanych środków i urządzeń transportowych.

3. Odpowiedzialność przewoźnika z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu.
   Przewoźnik odpowiada za szkodę, jaką podróżny poniósł wskutek:
   1) przedwczesnego odjazdu środka transportowego;
   2) opóźnionego przyjazdu lub odwołania regularnie kursującego środka transportowego chyba, że powyższe jest następstwem okoliczności, za które przewoźnik nie ponosi odpowiedzialności.
4. Informacja.
   Przewoźnik podaje odpowiednio na stronie internetowej, na tablicach ogłoszeń oraz w punktach odprawy podróżnych lub w pociągu, informacje o:
   1) warunkach zawarcia, zmiany albo odstąpienia od umowy przewozu,
   2) rozkładzie jazdy pociągów,
   3) najniższych opłatach stosowanych za przejazd/przewóz oraz najszybszej i najdogodniejszej drodze przejazdu,
   4) dostępności, warunkach dostępu i dostosowania pociągu do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej,
   5) możliwości i warunkach przewozu rowerów,
   6) przerwaniu lub utracie połączenia i/albo opóźnienia pociągu
   7) usługach dostępnych w pociągu,
   8) procedurach postępowania z rzeczami znalezionymi
   9) procedurach odbioru zagubionego bagażu,
   10) procedurach wnoszenia skarg i reklamacji oraz trybu ich rozpatrywania i udzielania odpowiedzi
   11) całkowitym zakazie palenia wyrobów tytoniowych w uruchamianych pociągach.
   Przewoźnik informuje podróżnych oraz osoby oczekujące na dworcach o zaistniałych przeszkodach w przewozie i opóźnieniach w kursowaniu pociągów, podaje do wiadomości przyczyny przeszkody lub opóźnienia oraz przewidywany czas ich trwania. W czasie przewozu informacji udziela obsługa pociągu.
5. Zawarcie umowy przewozu, termin ważności biletów, zasady postępowania z podróżnym bez ważnego biletu oraz zmiana lub odstąpienie od umowy przewozu.
   Szczegółowe zasady dotyczące:
   1) zmiany umowy przewozu – określają postanowienia taryfy stosowanej przez danego przewoźnika,
   2) zawarcia umowy przewozu, terminu ważności biletów, postępowania z podróżnymi bez ważnego biletu oraz odstąpienia od umowy przewozu – określają odpowiednio postanowienia regulaminu, stosowanego przez danego przewoźnika.

Rozdział 6.

Przewóz przesyłek konduktorskich

1. W pociągach oznaczonych w rozkładzie jazdy literą „K", przyjmowane są do przewozu – na wyznaczonych odcinkach – przesyłki konduktorskie. Miejsce przyjmowania i wydawania tych przesyłek oznaczone jest tablicą „Przesyłki konduktorskie".
2. Przesyłkę konduktorską można nadać lub odebrać:
   1) bezpośrednio do/z pociągu wyznaczonego do przewozu, w czasie planowego postoju pociągu na stacji;
   2) na wyznaczonych stacjach – za pośrednictwem stacjonarnego punktu przyjęcia przesyłek konduktorskich.
   O nadaniu przesyłki należy poinformować adresata, który powinien ją odebrać od kierownika pociągu, na stacji, do której została nadana, lub ze stacjonarnego punktu przyjęcia przesyłek.
3. Każda sztuka traktowana jest, jako oddzielna przesyłka. Masa przesyłki nie może przekraczać 10 kg, maksymalne wymiary 20x40x50 cm, a jeżeli jest to rulon – maksymalne wymiary 150x20cm średnicy.
   Wartość przesyłki nie może przekraczać czterdziestokrotności opłaty za jej przewóz.
   Kierownik pociągu (stacjonarny punkt) może przyjąć przesyłkę o większych wymiarach i masie, która nie przekracza 20 kg, jeżeli w danym pociągu liczba przesyłek jest niewielka i w przedziale jest miejsce na jej przewiezienie. W takim przypadku pobierana jest podwójna należność za przewóz.

4. Opłata za przewóz przesyłki konduktorskiej, za jej nadanie lub odebranie do/z pociągu w zastępstwie klienta oraz inne opłaty dodatkowe określone są w Cenniku usług przewozowych Spółki „PKP Intercity".
5. Opłatę za przewóz przesyłki konduktorskiej, nadanej bezpośrednio do pociągu, pobiera przy nadaniu kierownik pociągu. Kierownik pociągu może odmówić przyjęcia przesyłki do przewozu, jeżeli nadawca nie posiada odliczonej należności.
6. W przypadku nadania przesyłki konduktorskiej w stacjonarnym punkcie, opłatę za przewóz oraz opłatę za nadanie do pociągu w zastępstwie klienta, pobiera przy nadaniu pracownik tego punktu.
7. W przypadku odebrania przesyłki konduktorskiej z pociągu przez pracownika stacjonarnego punktu, opłatę za jej odebranie, pobiera przy wydaniu pracownik tego punktu.
8. W przypadku nie zgłoszenia się odbiorcy przesyłki na stacji przeznaczenia, na której:
   1) uruchomiony jest stacjonarny punkt, który obsługuje dany pociąg – przesyłkę odbiera w zastępstwie klienta pracownik punktu stacjonarnego,
   2) nie ma punktu stacjonarnego i nie zgłasza się pracownik stacji – przesyłka przewożona jest do najbliższej stacji, na której znajduje się stacjonarny punkt. Stacje, na których uruchomiony jest stacjonarny punkt przyjęcia przesyłek konduktorskich, oznaczono w rozkładzie jazdy pociągów (Alfabetyczny spis stacji i przystanków) symbolem „Ks".

Rozdział 7.

Informacja o niektórych prawach i obowiązkach podróżnego

PRAWA PODRÓŻNEGO

Przewoźnik:
1) sprzedaje bilety na przejazd w kasach biletowych, automatach biletowych lub w pociągu, ponadto niektórzy przewoźnicy prowadzą sprzedaż za pośrednictwem internetu;
2) na stacji, na której brak jest możliwości odprawy podróżnych, podaje informację o:
a) możliwości zakupu biletu w pociągu,
   b) najbliższym punkcie odprawy,
   c) najbliższej stacji, na której obecny jest personel, wraz z numerami telefonów, pod którymi można uzyskać informacje o dostępności przewozów kolejowych oraz o warunkach dostępu do taboru kolejowego, udo-godnieniach w pociągu i pomocy dostępnej dla osób niepełnosprawnych;
3) informuje o procedurach wnoszenia skarg i reklamacji;
4) dokonuje na bilecie poświadczeń o odwołaniu (opóźnieniu) pociągu lub utracie połączenia;
5) rozpatruje zgłoszone roszczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej przewoźnika za śmierć i zranienie oraz/lub za szkody wynikłe na skutek uszkodzenia bądź całkowitej lub częściowej utraty rzeczy (w tym sprzęt osób o ograniczonej sprawności ruchowej), bagażu ręcznego i zwierząt przewożonych w pociągu pod wła-snym nadzorem;
6) zapewnia osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej informację o dostępno-ści przewozów kolejowych i warunkach dostępu do taboru kolejowego oraz umożliwia zakup/zalegalizowanie biletu w pociągu, bez dodatkowych opłat;
7) organizuje nieodpłatną pomoc osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej w pociągu i na stacjach kolejowych, na których obecny jest personel;
8) podejmuje odpowiednie środki w celu zapewnienia podróżnym osobistego bezpieczeństwa na stacjach kole-jowych i w pociągu;
9) umożliwia przewóz roweru, jeżeli warunki techniczne taboru na to pozwalają;
10) przed zakupem biletu udziela podróżnym na żądanie informacji o dostępnej ofercie taryfowej i przewozowej;
11) przy opóźnieniu pociągu powyżej 60 minut dokonuje zwrotu kosztów biletu wraz z bezpłatnym przejazdem do stacji wyjazdu lub umożliwia kontynuację przerwanego przejazdu (nie dotyczy przewoźnika KM);
12) przyznaje rekompensatę z tytułu opóźnienia pociągu Ex, EIC lub EC. Jeżeli opóźnienie pociągu wyniosło:
   a) od 60 do 119 minut,
   b) 120 minut lub więcej.

Szczegółowe zasady przyznawania rekompensaty określają postanowienia RPO-IC, stosowanego przez „PKP Intercity";
13) rozpatruje skargi w zakresie praw i obowiązków objętych rozporządzeniem (WE) Nr 1371/2007, o którym mowa niżej.

OBOWIĄZKI PODRÓŻNEGO

Podróżny powinien:
1) sprawdzić przy otrzymaniu biletu, czy został on wystawiony według jego wskazówek;
2) posiadać w trakcie przejazdu ważny bilet i okazywać go podczas kontroli;
3) zgłosić się do obsługi w pociągu:
   a) jeśli nie posiada ważnego biletu na przejazd/przewóz. Obowiązek zgłaszania nie dotyczy osób niepełno-sprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej oraz podróżnych w pociągach Ex, EIC, EC,
   b) jeśli zamierza zmienić warunki, odstąpić od umowy przewozu albo uzyskać odpowiednie poświadczenie na bilecie uprawniające do dochodzenia roszczeń w związku z zawartą umową przewozu;
4) uiścić należność za przejazd/przewóz wraz z opłatą dodatkową, wynikającą z rozporządzenia Ministra Infra-struktury z dnia 20.01.2005 r. (dot. osób uznanych za podróżnych bez ważnego biletu na przejazd);
5) stosować się do ogólnych i szczególnych warunków przewozu określonych przez przewoźnika oraz do prze-pisów celnych i administracyjnych;
6) sprawować bezpośredni nadzór nad zabranymi ze sobą do pociągu rzeczami/ rowerem/ zwierzętami;
7) zgłaszać potrzebę udzielenia pomocy osobie niepełnosprawnej lub o ograniczonej sprawności ruchowej, przynajmniej na 48 godzin zanim taka pomoc będzie potrzebna; osoba niepełnosprawna lub o ograniczonej sprawności ruchowej musi stawić się w wyznaczonym punkcie w terminie określonym przez przewoźnika (do 60 minut przed godziną odjazdu), ale nie później niż 30 minut przed godziną odjazdu pociągu.

Podstawa prawna: rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące praw i obo-wiązków pasażerów w ruchu kolejowym – Dz. Urz. UE L 315/14 z 3 grudnia 2007 r., z poźn. zm.

Zakres: przepisów rozporządzenia nr 1371/2007, z wyjątkiem art. 4, art. 5, art. 7, art. 8 ust. 1, art. 9, art. 11, art. 12, art. 16, art. 19, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2, art. 22, art. 23, art. 24, art. 25, art. 26, art. 27, art. 28 i art. 29, nie stosuje się do kolejowych krajowych połączeń pasażerskich oraz połączeń ze stacjami położonymi poza grani-cami Unii Europejskiej, ujętych w rozkładzie jazdy pociągów obowiązującym w danym roku. Do kolejowych krajo-wych połączeń pasażerskich oraz połączeń ze stacjami położonymi poza granicami Unii Europejskiej, realizowa-nych pociągami Express, ExpressIC, EuroCity oraz EuroNight,, stosuje się także art. 13 i art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1371/2007.

Skargi i reklamacje w zakresie praw i obowiązków objętych ww. rozporządzeniem można przesyłać na adresy wskazane w rozdziale 9.

Organ sprawujący nadzór nad przestrzeganiem przepisów ww. rozporządzenia: Urząd Transportu Kolejowego, ul. Chałubińskiego 4, 00-928 Warszawa, fax. 022-630-18-90, utk@utk.gov.pl

Rozdział 8.

Przepisy porządkowe – informacje ogólne

1. Na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych zabrania się:
   1) niszczenia, uszkadzania lub czynienia niezdatnym do użytku budynków, budowli i urządzeń kolejowych oraz pojazdów kolejowych;
   2) naruszania stanu urządzeń sterujących, zabezpieczających, sygnalizacyjnych, ostrzegawczych i oświetleniowych oraz wywierania wpływu na ich działanie, w szczególności przez ich uszkadzanie, manipulowanie nimi i zmianę ich usytuowania;

3) naruszania stanu sygnałów i wskaźników oraz wywierania wpływu na ich działanie, w szczególności przez ich uszkadzanie, zmianę usytuowania lub obrazu, a także ich naśladowania poprzez ustawianie w pobliżu torów kolejowych świateł lub innych przedmiotów imitujących takie znaki;
4) posługiwania się urządzeniami alarmowymi i awaryjnymi bez uzasadnienia;
5) wchodzenia osób nieuprawnionych do obiektów, miejsc, pomieszczeń i pojazdów kolejowych, do których wstęp jest zabroniony;
6) manipulowania przez osoby nieuprawnione urządzeniami znajdującymi się w miejscach i pomieszczeniach, do których dla osób nieupoważnionych dostęp jest zabroniony;
7) zamalowywania elewacji budynków i budowli oraz pociągów i innych pojazdów kolejowych;
8) umieszczania i usuwania napisów, ogłoszeń, reklam i rysunków bez zgody zarządcy infrastruktury kolejowej, zwanego dalej „zarządcą" lub przewoźnika kolejowego;
9) dokonywania czynności grożących wywołaniem pożaru, a w szczególności wzniecania lub używania ognia, wypalania traw, wyrzucania niedopałków, palenia tytoniu w magazynach, składach, na rampach kolejowych i w ich pobliżu oraz w innych miejscach i pomieszczeniach, w których obowiązuje taki zakaz podany do wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia lub wynikający z odrębnych przepisów;
10) wnoszenia i przewożenia rzeczy zabronionych na podstawie odrębnych przepisów;
11) pozostawiania zwierząt bez dozoru oraz wprowadzania lub wpuszczania psów bez kagańców i smyczy oraz bez aktualnego świadectwa szczepienia, z zastrzeżeniem ust. 4;
12) palenia tytoniu w miejscach, w których jest to zabronione;
13) wnoszenia i zażywania środków odurzających;
14) sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych w zakresie określonym w odrębnych przepisach;
15) żebrania;
16) urządzania gier, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 1992r. o grach i zakładach wzajemnych (Dz. U z 2004r. Nr 4, poz. 27), bez wymaganego zezwolenia;
17) zanieczyszczania i zaśmiecania;
18) prowadzenia działalności gospodarczej, w tym prowadzenia akwizycji, handlu lub innej działalności zarobkowej, bez zgody zarządcy lub przewoźnika kolejowego;
19) przeprowadzania publicznych zbiórek ofiar bez zgody zarządcy lub przewoźnika kolejowego;
20) zakłócania krzykiem, hałasem lub innym wybrykiem porządku publicznego lub spokoju osób korzystających z usług kolei;

2. Na obszarze kolejowym zabrania się ponadto:
1) wstępu i przebywania osób nieuprawnionych na torowiskach, nasypach, wiaduktach, mostach, w wykopach i w tunelach kolejowych;
2) przechodzenia pod wagonami i między wagonami,
3) przechodzenia i przejeżdżania przez tory w miejscach do tego niewyznaczonych;
4) tarasowania torów i torowisk, dróg ewakuacyjnych oraz przejść dla pieszych;
5) obrzucania kamieniami lub innymi przedmiotami pociągów lub innych pojazdów kolejowych oraz ustawiania przeszkód na torach;
6) pozostawiania na przejazdach, przejściach i torach zwierząt, pojazdów lub innych rzeczy;
7) przechodzenia i przejeżdżania oraz przepędzania zwierząt przez przejazdy lub przejścia, gdy:
   a) zbliża się pociąg lub inny pojazd kolejowy, a przejazdy lub przejścia nie są zabezpieczone urządzeniami, o których mowa w lit. b i c;
   b) zapory są zamknięte, zamykanie ich zostało rozpoczęte lub otwarcie niezakończone;
   c) zbliżanie się pociągu lub innego pojazdu kolejowego zapowiada sygnalizacja świetlna lub akustyczna,
   d) zatrzymanie nakazuje sygnał dawany przez pracownika zarządcy lub przewoźnika kolejowego;
8) wprowadzania na perony, do holów, poczekalni, tunelów i przejść między peronami oraz w pobliżu torów nie przeznaczonych do przewozu koleją rowerów, motorowerów, motocykli lub innych pojazdów, z wyjątkiem wózków inwalidzkich i dziecięcych;
9) jazdy rowerami, motorowerami, motocyklami lub innymi pojazdami oraz poruszania się na wrotkach i rolkach po peronach, w holach, poczekalniach dworcowych, w tunelach, w przejściach między peronami oraz w pobliżu torów, w odległości mniejszej niż 3 metry od skrajnej szyny;

10) samowolnego zajmowania placów oraz samowolnego składowania lub wyładowywania na nich przesyłek i innych rzeczy,
11) zwoływania i urządzania zgromadzeń bez zgody zarządcy lub przewoźnika kolejowego.

3. W pociągach i innych pojazdach kolejowych zabrania się ponadto:
   1) przejazdu osób nieuprawnionych pociągiem towarowym lub innym pojazdem kolejowym nieprzeznaczonym dla podróżnych;
   2) wchodzenia bez zgody przewoźnika kolejowego do pociągów i wagonów niedostępnych dla ogółu podróżnych, a w szczególności do pociągów nadzwyczajnych, wagonów służbowych oraz do wagonów na torach postojowych;
   3) wchodzenia osób nieuprawnionych do kabin sterowniczych pojazdów kolejowych oraz uruchamiania tych pojazdów;
   4) nieuzasadnionego unieruchamiania lub zatrzymywania pociągu, w szczególności przy użyciu hamulca awaryjnego;
   5) wsiadania i wysiadania po sygnale odjazdu, podczas jazdy, z niewłaściwej strony oraz w miejscach do tego nie przeznaczonych;
   6) zajmowania miejsc w wagonie przed podstawieniem pociągu lub wagonu na tor przy peronie odjazdowym;
   7) wyrzucania przedmiotów na zewnątrz;
   8) dokonywania zmian oznaczeń wagonów lub pomieszczeń w wagonach;
   9) umieszczania na miejscach do siedzenia, leżenia lub spania nóg w obuwiu, zwierząt lub przedmiotów mogących uszkodzić lub zanieczyścić te miejsca;
   10) podczas jazdy:
      a) wychylania się z okien;
      b) otwierania zewnętrznych drzwi wagonów;
      c) zatrzymywania się na pomostach między wagonami;
      d) przechodzenia z jednego wagonu do drugiego, gdy wagony nie są połączone ze sobą przejściami ochronnymi;
      e) przebywania na stopniach wagonu;
   11) korzystania z toalet, gdy o takim zakazie informuje odpowiednie ogłoszenie, a w szczególności podczas postoju pociągu na stacjach i przystankach;
   12) podróżnym pozostawania w wagonach po przybyciu pociągu do stacji końcowej.

Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 listopada 2004 r. w sprawie przepisów porządkowych obowiązujących na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych (Dz. U. Nr 264, poz. 2637).

4. Osoba niepełnosprawna wraz z psem asystującym ma prawo wstępu m.in. do obiektów obsługi pasażerów w transporcie kolejowym i do środków transportu kolejowego. Warunkiem skorzystania z uprawnienia jest wyposażenie psa asystującego w uprząż oraz posiadanie przez osobę niepełnosprawną certyfikatu potwierdzającego status psa asystującego i zaświadczenia o wykonaniu wymaganych szczepień weterynaryjnych. Osoba niepełnosprawna nie jest zobowiązana do zakładania psu asystującemu kagańca oraz prowadzenia go na smyczy.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 92 z późn. zm.).

Rozdział 9.

Reklamacje

1. Reklamacje dotyczące odprawy i przewozu osób, rzeczy i zwierząt w zakresie swojej działalności rozpatrują:

Przewoźnik	Adres		Kontakt
"Przewozy Regionalne" sp. z o.o.	Podlaski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Kopernika 60 15-397 Białystok	Dział Marketingu i Sprzedaży • tel. 782 452 718 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prbidsc@p-r.com.pl
	Kujawsko - Pomorski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Zygmunta Augusta 7 85-082 Bydgoszcz	Dział Sprzedaży • tel. 525 181 796 (w dni robocze w godz. 7^{00}-14^{00}) • e-mail: prbyds5@p-r.com.pl
	Pomorski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. B. Krzywoustego 7 81-035 Gdynia	Dział Sprzedaży • tel. 722 341 590 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prgdds3@p-r.com.pl
	Śląski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Raciborska 58 40-076 Katowice	Dział Kontroli Jakości Usług • tel. 327 105 647 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prkakjs@p-r.com.pl
	Świętokrzyski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Mielczarskiego 123 25-611 Kielce	Terenowy Zespół Komunikacji Marketingowej • tel. 782 555 562 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prkids3@p-r.com.pl
	Małopolski Zakład Przewozów Regionalnych	Plac Jana Nowaka Jeziorańskiego 3 31-154 Kraków	Dział Sprzedaży • tel. 782 556 843 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prkrdsa@p-r.com.pl
	Lubelski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Gazowa 4 20-406 Lublin	Wieloosobowe Stanowisko ds. Kontrolii Jakości Usług • tel. 722 351 705 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prlukjb@p-r.com.pl
	Łódzki Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Tuwima 22/26 90-002 Łódź	Dział Sprzedaży oraz Kontroli Jakości Usług • tel.: 722 354 728 lub 722 355 129 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prlods@p-r.com.pl
	Warmińsko-Mazurski Zakład Przewozów Regionalnych	pl. Konstytucji 3-go Maja 2A 10-589 Olsztyn	Dział Sprzedaży • tel. 665 915 641 (w dni robocze w godz. 7^{30}-15^{30}) • e-mail: prolds5@p-r.com.pl
	Opolski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Krakowska 48 45-075 Opole	Dział Sprzedaży i Marketingu • tel. 665 916 090 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: proptrd@p-r.com.pl
	Wielkopolski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Dworcowa 1 61-801 Poznań	Dział Sprzedaży • tel. 665 913 973 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prpods@p-r.com.pl
	Podkarpacki Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Obszar Kolei 1 35-201 Rzeszów	Punkt Obsługi Podróżnego • tel. 782 450 801 (codziennie w godz. 6^{30}-18^{30}) • e-mail: prrzsp1sk@p-r.com.pl
	Zachodniopomorski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Czarnieckiego 9 70-221 Szczecin	Dział Handlowy • tel. 665 912 062 (w dni robocze w godz. 7^{00}-15^{00}) • e-mail: prdh.szczecin@p-r.com.pl
	Dolnośląski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Małachowskiego 9 50-084 Wrocław	Dział Sprzedaży • tel. 782 451 489 (w dni robocze w godz. 7^{00}-14^{00}) • e-mail: prwrkj@p-r.com.pl
	Lubuski Zakład Przewozów Regionalnych	ul. Ułańska 4 65-033 Zielona Góra	Dział Sprzedaży • tel. 665 915 434 (w dni robocze w godz. 700-1500) • e-mail: przgds@p-r.com.pl

„PKP Intercity" S.A.	Biuro Sprzedaży ul. Żelazna 59a, 00-848 Warszawa	tel.: 22 474 26 54 tel./fax 474 26 53 bws3@intercity.pl
	Biuro Rozliczeń Krajowych ul. Dworcowa 12, 30-556 Kraków	tel.: 12 393 29 31 / tel.: 12 393 29 41 fax: 12 393 29 43 reklamacje@intercity.pl
	Zakład Centralny Ul Chłopickiego 53, 04 275 Warszawa	tel.: 22 473 10 34 fax: 22 473 10 39 bzw@intercity.pl
	Zakład Południowy Rondo Mogilskie 1, 31-516 Kraków	tel.: 12 393 35 57 / tel.: 12 393 35 70 fax: 12 393 32 22 bzk@intercity.pl
	Zakład Zachodni Al. Niepodległości 8, 61-875 Poznań	tel.: 61 633 18 47 fax: 61 633 18 42 bzp@intercity.pl
	Zakład Północny ul. Osada Kolejowa 12, 81-220 Gdynia	tel.: 58 721 14 73 fax: 58 721 14 73 bzg@intercity.pl
WKD	„Warszawska Kolej Dojazdowa" sp. z o.o. ul. Batorego 23, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	tel.: 22 47 402 58 wkd@wkd.com.pl
PKP SKM	„PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście" Sp. z o.o. ul. Morska 350a, 81-002 Gdynia	tel.: 58 721 27 78 fax: 58 721 28 98 skm@skm.pkp.pl
KM	„Koleje Mazowieckie – KM" sp. z o.o. ul. Lubelska 1, 03-802 Warszawa	tel.: 22 47 372 04 fax: 22 47 388 14 sekretariat@mazowieckie.com.pl
SKM	Al. Jerozolimskie 125/127 02-017 Warszawa	tel.: 22 699 72 35 fax: 22 699 72 36 marketing@skm. warszawa.pl.
ARRIVA RP	ARRIVA RP Sp. z o.o. ul. Szosa Chełmińska 17, 87-100 Toruń	tel.: 56 661 20 31 fax: 56 661 20 33 sekretariat.rp@arriva.pl
KD	„Koleje Dolnośląskie" S.A. ul. Wojska Polskiego 1/5, 59-220 Legnica	tel.: 76 850 65 11 tel./fax: 76 855 33 02 sekretariat@kolejedolnoslaskie.eu
KŚ	Koleje Śląskie" Sp z o. o. ul. Wita Stwosza 7 40-040 Katowice	tel.: 32 494 06 63 fax: 32 494 06 62 sekretariat@kolejeslaskie.com
KW	„Koleje Wielkopolskie" Sp. z o.o. ul. Składowa 5 61-897 Poznań	tel.: 61 279 27 50 fax: 61 279 27 09 reklamacje@koleje-wielkopolskie.com.pl

2. Reklamacje dotyczące zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety na przejazd w komunikacji międzynarodowej, z zastrzeżeniem ust. 4, rozpatruje:

Adres	Kontakt
„PKP Intercity" S.A. Biuro Rozliczeń Międzynarodowych, ul. Libelta 4, 85-080 Bydgoszcz	tel.: 52 518-54-26 l.rzeszutko@intercity.pl

3. Roszczenia dotyczące, jakości świadczonych usług, niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu, w tym reklamacje z tytułu opóźnienia pociągu międzynarodowego oraz w komunikacji krajowej pociągu Ex, EIC, EC, rozpatruje:

Adres	Kontakt
„PKP Intercity" S.A. Biuro Sprzedaży, ul. Żelazna 59a, 00-848 Warszawa	tel.: 22 474 26 54 tel./fax: 22 474 26 53 bws3@intercity.pl

4. Reklamacje w związku z wystawieniem w pociągu wezwania do zapłaty:

Rozpatrujący		Kontakt
dotyczy przejazdu w pociągach uruchamianych przez: Przewozy Regionalne, WKD i Koleje Wielkopolskie	”Przewozy Regionalne” sp. z o.o. Biuro Windykacji Należności Przewozowych ul. Lecha 10, 62-210 Gniezno	tel.: 61 633 44 65/tel.:61 633 43 35 fax: 61 633 43 54 pbb4b@pr.pkp.pl
dotyczy przejazdu w pociągach uruchamianych przez PKP Intercity	„PKP Intercity” S.A. Biuro Rozliczeń Krajowych ul. Dworcowa 12, 30-556 Kraków	tel.: 12 393 29 31/tel.: 12 393 29 41 fax: 12 393 29 43 reklamacje@intercity.pl
dotyczy przejazdu w pociągach uruchamianych przez PKP SKM	„Punkt Przyjęć Reklamacji SKM” ul. 3-go Maja 67, 81-850 Sopot	tel.: 58 721 43 15/fax: 58 721 43 12 reklamacje@zwrenoma.pl
dotyczy przejazdu w pociągach uruchamianych przez KM	„Koleje Mazowieckie - KM” sp. z o.o. Wydział Windykacji ul. Lubelska 1, 03-802 Warszawa	tel.: 22 47 37 621 tel./fax: 22 47 37 632 reklamacje@mazowieckie.com.pl
dotyczy przejazdu w pociągach uruchamianych przez SKM	Zarząd Transportu Miejskiego ul. Senatorska 37, 00-099 Warszawa	ztm@ztm.waw.pl.
dotyczy przejazdu w pociągach uruchamianych przez ARRIVA RP	ARRIVA RP Sp. z o.o. ul. Szosa Chełmińska 17, 87-100 Toruń	tel.: 56 661 20 31/fax: 56 661 20 33 secretariat.rp@arriva.pl
dotyczy przejazdu w pociągach uruchamianych przez KD	„Koleje Dolnośląskie” S.A. ul. Wojska Polskiego 1/5, 59-220 Legnica	tel.: 76 850 65 11/fax: 76 855 33 02 sekretariat@kolejedolnoslaskie.eu
dotyczy przejazdu w pociągach uruchamianych przez KS	Koleje Śląskie” Sp. z o. o. ul. Wita Stwosza 7 40-040 Katowice	tel.: 32 494 06 63 fax: 32 494 06 62 sekretariat@kolejeslaskie.com

Rozdział 10.
Uprawnienia do ulgowych przejazdów koleją w komunikacji krajowej

TABELA Nr 1 – na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. *o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* (Dz.U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1440 z późn. zm.) oraz **ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. *o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych*** (Dz.U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1824 z późn. zm.),

Lp.	Uprawnieni do ulgi	**Wymiar ulgi (w %)** tylko przy przejazdach **w klasie drugiej**, na podstawie biletów:						Dokumenty poświadczające uprawnienia do ulgowych przejazdów[1]
		jednorazowych				miesięcznych imiennych		
		w pociągach:						
		osob.[2]	posp., TLK[3]	Ex, EIC	EC	osob.	posp., TLK[4]	
1.	*2.*	*3.*	*4.*	*5.*	*6.*	*7.*	*8.*	*9.*
1.	Dzieci w wieku do 4 lat	100	100	100	100	-	-	Dokument stwierdzający wiek dziecka.
2.	Funkcjonariusze Straży Granicznej: 1) umundurowani – w czasie wykonywania czynności służbowych związanych z ochroną granicy państwowej, a także w czasie konwojowania osób zatrzymanych, służby patrolowej oraz wykonywania czynności związanych z kontrolą ruchu granicznego, 2) w czasie wykonywania czynności służbowych związanych z ochroną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej szlaków komunikacyjnych o szczególnym znaczeniu międzynarodowym przed przestępczością, której zwalczanie należy do właściwości Straży Granicznej	100	100	100	100	-	-	Legitymacja służbowa oraz zaświadczenie o wykonywaniu określonych czynności służbowych, zawierające podstawę prawną korzystania z ulgi, wystawione przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, właściwego komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej.
3.	Funkcjonariusze celni w czasie wykonywania czynności służbowych kontroli określonych w rozdziale 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. nr 168, poz. 1323 z późn. zm.)	100	100	100	100	-	-	Legitymacja służbowa oraz zaświadczenie o wykonywaniu czynności służbowych kontroli celnej w ruchu granicznym, zawierające podstawę prawną korzystania z ulgi, wystawione przez ministra właściwego ds. finansów publicznych, Szefa Służby Celnej, właściwego dyrektora izby celnej lub właściwego naczelnika urzędu celnego.
4.	Umundurowani funkcjonariusze Policji w czasie konwojowania osób zatrzymanych lub chronionego mienia, przewożenia poczty specjalnej, służby patrolowej oraz udzielania pomocy lub asystowania przy czynnościach organów egzekucyjnych	100	100	100	100	-	-	Legitymacja służbowa oraz zaświadczenie o wykonywaniu określonych czynności służbowych, zawierające podstawę prawną korzystania z ulgi, wystawione przez Komendanta Głównego Policji, właściwego komendanta wojewódzkiego (stołecznego) Policji lub właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) i rejonowego Policji.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
5.	Żołnierze Żandarmerii Wojskowej oraz wojskowych organów porządkowych, wykonujący czynności urzędowe patrolowania i inne czynności służbowe w środkach transportu zbiorowego	100	100	100	100	-	-	1) dla żołnierzy Żandarmerii Wojskowej (ŻW): a) legitymacja żołnierza zawodowego Żandarmerii Wojskowej (ŻW) i odznaka identyfikacyjna żołnierza zawodowego lub b) legitymacja żołnierza niezawodowego ŻW i odznaka identyfikacyjna żołnierza niezawodowego oraz zaświadczenie o wykonywaniu określonych czynności służbowych, zawierające podstawę prawną korzystania z ulgi, wystawione przez Komendanta Głównego ŻW; 2) dla żołnierzy wojskowych organów porządkowych: a) legitymacja żołnierza zawodowego lub b) książeczka wojskowa z aktualnym wpisem o odbywaniu nadterminowej zasadniczej służby wojskowej lub zasadniczej służby wojskowej oraz zaświadczenie o wykonywaniu określonych czynności służbowych, zawierające podstawę prawną korzystania z ulgi, wystawione przez właściwego dowódcę (komendanta) garnizonu lub właściwego dowódcę JW.
6.	Opiekun lub przewodnik towarzyszący w podróży: 1) osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji[5)], albo 2) osobie niewidomej Opiekunem może być osoba pełnoletnia, a przewodnikiem osoby niewidomej – osoba, która ukończyła 13 lat, albo pies – przewodnik	95	95	95	95	-	-	Jeden z dokumentów **osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji**[5)], o którym mowa w poz. 11 i 14. Jeden z dokumentów osoby niewidomej, o którym mowa w poz. 12, 13 i 15, **stwierdzający inwalidztwo, niezdolność do pracy albo niepełnosprawność z powodu stanu narządu wzroku**.
7.	Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do ukończenia 24 roku życia oraz studenci dotknięci inwalidztwem lub niepełnosprawni do ukończenia 26 roku życia – **wyłącznie przy przejazdach** z miejsca zamieszkania lub z miejsca pobytu do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo–wychowawczej, placówki oświatowo–wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno–wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno–wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno–pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem	78	78	78	78	78	78	1) dla dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub placówkio charakterze oświatowym: a) legitymacja przedszkolna dla dziecka niepełnosprawnego, b) legitymacja szkolna dla uczniów dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych, lub c) legitymacja szkolna albo studencka wraz z jednym z dokumentów wymienionych w pkt 2; 2) dla dzieci i młodzieży nieuczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym: a) legitymacja osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia, wystawiona przez uprawniony organ, b) legitymacja osoby niepełnosprawnej, wystawiona przez uprawniony organ, c) orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) albo wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzające częściową niezdolność do pracy, całkowitą niezdolność do pracy, albo całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji, d) orzeczenie komisji lekarskiej ZUS stwierdzające częściową niezdolność do pracy, całkowitą niezdolność do pracy, albo całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji, 3) przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne, wraz z jednym z dokumentów wskazanym w pkt 1 i 2, wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające odpowiednio: a) termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym; b) potwierdzenie stawienia się na badania, konsultację, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
8.	**Jedno z rodziców lub opiekun** dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych – **wyłącznie przy przejazdach w relacjach określonych w poz. 7**	78	78	78	78	-	-	1) dokumenty dziecka określone w poz. 7 pkt 1-3 – jeżeli przejazd odbywany jest wraz z dzieckiem; 2) zaświadczenie wydane przez przedszkole, szkołę, szkołę wyższą, ośrodek lub placówkę o charakterze oświatowym, albo placówkę opiekuńczo–wychowawczą, albo zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie), o którym mowa w poz. 7 pkt 3 – jeżeli przejazd odbywany jest po dziecko lub po jego odwiezieniu.
9.	Żołnierze odbywający niezawodową służbę wojskową[6)], z wyjątkiem służby okresowej i nadterminowej oraz osoby spełniające obowiązek tej służby w formach równorzędnych	78	78	78	-	-	-	Wojskowy dokument osobisty (książeczka wojskowa), z aktualnym wpisem o odbywaniu niezawodowej służby wojskowej.
10.	Emeryci i renciści oraz ich współmałżonkowie, na których pobierane są zasiłki rodzinne ***- 2 przejazdy w roku***	37	37	37	-	-	-	Zaświadczenie wydane przez: 1) terenowe jednostki Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, 2) regionalne komisje emerytów i rencistów NSZZ „Solidarność”, 3) Niezależny Krajowy Związek Zawodowy w Polsce „Solidarność Weteranów Pracy”, 4) Zarząd Główny i oddziały terenowe Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Solidarność – 80”, 5) wojewódzkie i regionalne rady weteranów pracy Ogólnopolskiego Porozumienia Zw. Zaw., 6) Niezależny Związek Przyszłych i Obecnych Emerytów i Rencistów „Weterani Pracy”, 7) zarządy wojewódzkie Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych, 8) zarządy i koła Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego, 9) okręgowe sekcje emerytów i rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego, 10) Związek Zawodowy Pracowników Najwyższej Izby Kontroli, 11) Komisję Krajową i zarządy regionów Chrześcijańskiego Związku Zawodowego „Solidarność” im. Księdza Jerzego Popiełuszki, 12) zarządy wojewódzkie Związku Emerytów i Rencistów Pożarnictwa Rzeczypospolitej Polskiej, 13) oddziały wojewódzkie Związku Żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego, 14) terenowe jednostki Krajowego Związku Emerytów i Rencistów Służby Więziennej – dla osób uprawnionych należących i nienależących do tych organizacji. Zaświadczenie okazuje się wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
11.	Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji[5], z wyjątkiem osób niewidomych	49	37	37	37	-	-	Jeden z nw. dokumentów: 1) wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidów, 2) wypis z treści orzeczenia: wojskowej komisji lekarskiej, komisji lekarskiej podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) albo Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szefowi Agencji Wywiadu, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidztwa, 3) orzeczenie lekarza orzecznika ZUS albo wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji, 4) orzeczenie komisji lekarskiej ZUS stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji, 5) zaświadczenie ZUS, stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji, 6) wypis z treści orzeczenia lekarza rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji, 7) wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej KRUS, stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji, 8) zaświadczenie KRUS, stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji, 9) legitymacja emeryta - rencisty policyjnego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy odpowiednio ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych albo Ministrowi Sprawiedliwości, z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa lub stwierdzającym niezdolność do samodzielnej egzystencji, 10) legitymacja emeryta – rencisty policyjnego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy Ministrowi Obrony Narodowej z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa lub stwierdzającym niezdolność do samodzielnej egzystencji, 11) legitymacja emeryta - rencisty wojskowego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy Ministrowi Obrony Narodowej, z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa, 12) legitymacja osoby niepełnosprawnej, stwierdzająca znaczny stopień niepełnosprawności, wystawiona przez uprawniony organ. Dokumenty wskazane w pkt 1-9 okazuje się wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym potwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej.
12.	Osoby niewidome, **jeśli nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji**	37	37	37	37	37	37	1) jeden z dokumentów, o którym mowa w poz. 11 pkt 1-11, **stwierdzający inwalidztwo II grupy** albo **całkowitą niezdolność do pracy, z powodu stanu narządu wzroku,** albo **2) legitymacja osoby niepełnosprawnej** stwierdzająca **umiarkowany stopień niepełnosprawności z powodu stanu narządu wzroku oznaczona symbolem** przyczyny niepełnosprawności „**04-O**", wystawiona przez uprawniony organ. Dokumenty bez zdjęcia okazuje się wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym potwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej.
13.	Osoby niewidome **uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji**[5]	93	51	51	51	93	51	1) jeden z dokumentów, o którym mowa w poz. 11 pkt 1-11, **stwierdzający inwalidztwo I grupy** albo **niezdolność do samodzielnej egzystencji, z powodu stanu narządu wzroku,** albo **2) legitymacja osoby niepełnosprawnej** stwierdzająca **znaczny stopień niepełnosprawności z powodu stanu narządu wzroku oznaczona symbolem** przyczyny niepełnosprawności „**04-O**", wystawiona przez uprawniony organ. Dokumenty bez zdjęcia okazuje się wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym potwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
14.	Cywilna niewidoma ofiara działań wojennych uznana za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji	78	78	-	-	-	-	Legitymacja cywilnej niewidomej ofiary działań wojennych, z wpisem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, wystawiona przez organ rentowy.
15.	Cywilna niewidoma ofiara działań wojennych jeśli jest uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy	37	37	37	37	37	37	Legitymacja cywilnej niewidomej ofiary działań wojennych, z wpisem o całkowitej niezdolności do pracy, wystawiona przez organ rentowy.
16.	Dzieci w wieku powyżej 4 lat do rozpoczęcia odbywania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego	37	37	37	-	-	-	1) dokument stwierdzający wiek dziecka; 2) zaświadczenie o odroczeniu spełniania obowiązku szkolnego, wydane przez dyrektora publicznej szkoły podstawowej; 3) legitymacja przedszkolna dziecka niepełnosprawnego (w relacjach innych niż wymienione w poz. 7).
17.	Dzieci i młodzież w okresie od rozpoczęcia odbywania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego do ukończenia gimnazjum, szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej – publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia	37	37	37	-	49	49	1) zaświadczenie o spełnianiu obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, wydane przez dyrektora przedszkola lub dyrektora szkoły; 2) legitymacja szkolna *(w tym legitymacja dla uczniów dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych – w relacjach innych niż określone w poz. 7)* wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie wieku ucznia, jeżeli nie jest on określony w tej legitymacji.
18.	Studenci do ukończenia 26 roku życia, w tym słuchacze kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych oraz słuchacze kolegium pracowników służb społecznych *)	51	51	51	-	51	51	Odpowiednio: 1) dla studentów – legitymacja studencka, wydana przez polską szkołę wyższą, lub 2) dla słuchaczy: a) kolegiów nauczycielskich, b) nauczycielskich kolegiów językowych, c) kolegium pracowników służb społecznych, - legitymacja słuchacza kolegium, wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie wieku odpowiednio studenta lub słuchacza, jeżeli nie jest on określony w tych legitymacjach.
19.	Studenci – obywatele polscy studiujący za granicą, do ukończenia 26 roku życia	51	51	51	-	-	-	1) legitymacja studencka, wydana przez polską szkołę wyższą, albo 2) międzynarodowa legitymacja studencka International Student Identity Card (ISIC), wraz z legitymacją studencką uczelni zagranicznej oraz dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym potwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej, albo 3) międzynarodowa legitymacja studencka International Student Identity Card (ISIC) – w przypadku, gdy widnieje na niej nazwa uczelni zagranicznej, wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym potwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej.
20.	Posiadacze Karty Polaka	37	37	37	-	-	-	Ważna Karta Polaka.
21.	Nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych – publicznych lub niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych	37	-	-	-	37	-	Legitymacja służbowa nauczyciela.
22.	Nauczyciele akademiccy	37	-	-	-	37	-	Legitymacja służbowa nauczyciela akademickiego.

TABELA Nr 2 – na podstawie ustawy z dnia 29 maja 1974 r. *o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin* (Dz.U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648 z późn. zm.) oraz **z dnia 24 stycznia 1991 r. *o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*** (Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.)

Lp.	Uprawnieni do ulgi	Wymiar ulgi (w %) przy przejazdach **w klasie dowolnej**, na podstawie biletów **jednorazowych** w pociągach:				Dokumenty poświadczające uprawnienia do ulgowych przejazdów[1]
		osob.[2]	posp., TLK[3]	Ex, EIC	EC	
23.	Inwalidzi wojenni i wojskowi zaliczeni do I grupy inwalidów lub uznani za całkowicie niezdolnych do pracy i niezdolnych do samodzielnej egzystencji (choćby bez związku z działaniami wojennymi lub służbą wojskową)	78	78	37	37	**Książka inwalidy wojennego (wojskowego)** zawierająca wpis o zaliczeniu do I grupy inwalidów, albo o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji.
24.	Kombatanci **będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi zaliczonymi do I grupy inwalidów** lub uznani za całkowicie niezdolnych do pracy i niezdolnych do samodzielnej egzystencji	78	78	37	37	**Legitymacja osoby represjonowanej** zawierająca wpis o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, wystawiona przez organ rentowy.
25.	Przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie wymienionej w poz. 23 lub 24	95	95	95	95	Książka inwalidy wojennego lub wojskowego (poz. 23) albo legitymacja osoby represjonowanej (poz. 24).
26.	Inwalidzi wojenni i wojskowi zaliczeni do II lub III grupy inwalidów albo uznani za całkowicie lub częściowo niezdolnych do pracy	37	37	37	37	**Książka inwalidy wojennego (wojskowego)** zawierająca wpis odpowiednio o zaliczeniu do II lub III grupy inwalidów, albo o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy.
27.	Kombatanci **będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi zaliczonymi do II lub III grupy inwalidów** lub uznani za całkowicie lub częściowo niezdolnych do pracy	37	37	37	37	**Legitymacja osoby represjonowanej** zawierająca wpis o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, wystawiona przez organ rentowy.
28	Kombatanci oraz inne osoby uprawnione będące emerytami, rencistami i inwalidami	37	37	37 **tylko kl. 2**	37 **tylko kl. 2**	Zaświadczenia wydawane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, z wpisem o przysługujących uprawnieniach do ulg. Zaświadczenia i legitymacje wystawione przez: 1) Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, 2) Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, 3) Urząd do Spraw Kombatantów, 4) Związek Bojowników o Wolność i Demokrację albo Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, zawierające wpisy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów obowiązujących do dnia 30 stycznia 2002 r., poświadczają obecnie obowiązujące uprawnienia – do czasu uaktualnienia wpisu o wysokości przysługującej ulgi lub wymiany dokumentu.

UPRAWNIENIA DO BEZPŁATNYCH PRZEJAZDÓW KOLEJĄ

TABELA Nr 3 – na podstawie ustawy z dnia 9 maja 1996 r. *o wykonywaniu mandatu posła i senatora* (Dz.U. z 2011 r. Nr 7, poz. 29),

L.p.	Uprawnieni	Przejazdy w klasie dowolnej w pociągach osob., posp., TLK[2], Ex, EIC i EC	Dokumenty poświadczające uprawnienia do bezpłatnych przejazdów[3]
29.	Senatorowie[1]	bezpłatnie	Legitymacja senatora.
30.	Posłowie	bezpłatnie	Legitymacja posła.

Objaśnienia:

TABELA NR 1

[1] **Dokumenty (lub ich rodzaje)** wymienione w Tabeli Nr 1, zostały określone w rozporządzeniach:
- a) Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002 r. *w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* (Dz.U. Nr 179, poz. 1495 z późn. zm.),
- b) Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 marca 2008 r. *w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* (Dz.U. Nr 56, poz. 340) i Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 grudnia 2001 r. *w sprawie legitymacji i odznak identyfikacyjnych żołnierzy Żandarmerii Wojskowej* (Dz.U. z dnia 31 grudnia 2001 r. Nr 157, poz. 1848), (poz. 2 – 5, 9),
- c) Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2007 r. *w sprawie legitymacji cywilnej niewidomej ofiary działań wojennych* (Dz.U. z dnia 14 lutego 2007 r. Nr 24, poz. 153),

[2] w tym pociągi **REGIO**, **interREGIO**, **REGIOekspres**,

[3] ***TLK*** pociągi wg taryfy pospiesznej,

[4] dotyczy wagonów z miejscami do siedzenia

[5] za osobę niezdolną do samodzielnej egzystencji należy również uważać osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym i inwalidę I grupy (jeżeli orzeczenie o zaliczeniu do tej grupy nie utraciło mocy)

[6] tj. żołnierze odbywający:
- a) zasadniczą służbę wojskową, w tym służbę kandydacką w Oddziałach Prewencji Policji, Straży Granicznej lub w Biurze Ochrony Rządu;
- b) służbę zastępczą,
- c) służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych, tj. pobierających naukę w:
  - wyższej szkole wojskowej (podchorążowie),
  - szkole chorążych wojskowych (kadeci),
  - podoficerskiej szkole zawodowej (elewi),
  - orkiestrze,
- d) zajęcia wojskowe (dot. studentów szkół morskich i akademii morskich) lub przeszkolenie wojskowe,
- e) ćwiczenia wojskowe.

[*] na podstawie art. 9f ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

Uwaga:
1) osoba uprawniona do ulgowego przejazdu w klasie 2 na podstawie biletów jednorazowych korzystająca z przejazdów w klasie 1 zobowiązana jest do uiszczenia dopłaty w wysokości stanowiącej różnicę między należnością za pełnopłatny przejazd w klasie 1 a należnością za pełnopłatny przejazd w klasie 2,
2) uprawnienie do korzystania z ulg, wiąże się z obowiązkiem nabycia odpowiedniego biletu, który w pociągu, podczas kontroli należy okazywać wraz z dokumentem poświadczającym uprawnienie do ulgi; nabycie biletu u konduktora (również biletu z ulgą 100%) zasadniczo wiąże się z koniecznością uiszczenia opłaty za wydanie biletu w pociągu.

TABELA NR 2

[1] **Dokumenty (lub ich rodzaje)** wymienione w Tabeli Nr 2, zostały określone w rozporządzeniach:

a) Ministra Infrastruktury z dnia 7 lipca 2003 r. *w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia inwalidów wojennych i wojskowych oraz innych osób do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* (Dz.U. Nr 134, poz. 1258) - poz. 23-27,

b) Ministra Infrastruktury z dnia 7 lipca 2003 r. *w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia kombatantów oraz innych osób do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* (Dz.U. Nr 134, poz. 1259) - poz. 28.

[2] w tym pociągi **REGIO**, **interREGIO**, **REGIOekspres**,

[3] ***TLK*** pociągi wg taryfy pospiesznej

Uwaga:

1) osoby wymienione w poz. 28, uprawnione do ulgowego przejazdu w klasie 2 pociągów Ex, EIC, EC korzystające z przejazdów w klasie 1 tych pociągów, zobowiązane są do uiszczenia dopłaty w wysokości stanowiącej różnicę między należnością za pełnopłatny przejazd w klasie 1 a należnością za pełnopłatny przejazd w klasie 2,

2) uprawnienie do korzystania z ulg wiąże się z obowiązkiem nabycia odpowiedniego biletu, który w pociągu podczas kontroli należy okazywać wraz z dokumentem poświadczającym uprawnienie do ulgi; nabycie biletu u konduktora zasadniczo wiąże się z koniecznością uiszczenia opłaty za wydanie biletu w pociągu.

TABELA NR 3

[1] z wyłączeniem przejazdów pociągami **REGIO**, **interREGIO**, **REGIOekspres** uruchamianymi przez "Przewozy Regionalne" sp. z o.o.,

[2] ***TLK*** pociągi wg taryfy pospiesznej,

[3] **Dokumenty** wymienione w Tabeli Nr 3, zostały określone w rozporządzeniu:

Ministra Infrastruktury z dnia 28 grudnia 2001 r. *w sprawie trybu korzystania przez posłów i senatorów z bezpłatnych przejazdów i przelotów na terenie kraju* (Dz.U. z 2002 r. Nr 1, poz. 13 z późn. zm.).

Uwaga:

senatorowie i posłowie otrzymują ponadto bezpłatnie, korzystając z:

1) przejazdu w pociągu TLK, Ex, EIC, EC – miejscówkę na przejazd w wagonie klasy 1 pociągu TLK[2] lub miejscówkę na przejazd w danym pociągu Ex, EIC, EC; nie dotyczy to przejazdów w przedziałach menedżerskich oraz w pociągach międzynarodowych EIC i EC powracających z zagranicy,

2) miejsca sypialnego lub do leżenia – bilet dodatkowy na miejsce sypialne lub do leżenia, na podstawie zlecenia na przejazd w wagonie sypialnym wystawionego odpowiednio przez Kancelarię Sejmu lub Kancelarię Senatu; nie dotyczy to miejsc w pociągach międzynarodowych.